

מטעמי תורת זילים

פרשת וישלח – מעלת קבר רחל אמנו

רחל אמנו נפטרה בעת הלידה בשעה שהיו יעקב ובני משפחתו בדרך מבית אל. יעקב אבינו קבר אותה בדרך לעיר בית לחם והציב על מקום קבורתה מצבה כפי שנאמר "ויסעו מבית אל ויהי עוד פברת הארץ לבוא אפרתה ותלד רחל ותקש בלדתה: ויהי בהקשתה בלדתה ותאמר לה המילדת אל תיראי כי גם זה לך בן: ויהי בצאת נפשה כי מתה ותקרא שמו בן אוני ואביו קרא לו בנימין: ותמת רחל ותקבר בדרך אפרתה הוא בית לחם: ויצב יעקב מצבה על קברתה הוא מצבת קברת רחל עד היום" (בראשית לה, טו – ס).

ויש להבין, מדוע יעקב אבינו קבר את אשתו רחל בדרך ולא בתוך תחומי העיר בית לחם? ומדוע טרח ועשה מצבה על קברה?

יעקב ראה ברוח הקודש שעתידים ישראל לגלות ובשבילם רחל לא תקבר עמו

יעקב אבינו ראה את רחל מתקרבת אל הבאר עם הצאן של אביה והוא עזר לה והשקה את הצאן שנאמר "עודנו מדבר עמם ורחל באה עם הצאן אשר לאביה כי רעה הוא: ויהי פאשר ראה יעקב את רחל בת לבן אחי אמו ואת צאן לבן אחי אמו ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר וישק את צאן לבן אחי אמו: וישק יעקב לרחל וישא את קלו ויבד" (בראשית כט, ט – יא). מיד כשראה יעקב את רחל הוא הכיר שהיא בת זוגו (שפתי כהן על התורה: פרשת ויצא ד"ה ויהי כאשר ראה יעקב) כפי שהיא היתה ממש בתולדת הנשמות וכפי שזוגם הקב"ה (מאמר חקור דין: להרמ"ע מפאנו חלק ד פרק יז). מטעם זה התיבה "ויחי" שבפסוק מוטעמת בטעם מטעמי המקרא המאריך את התיבה, כדי לרמוז על כך שיעקב הבין שהיא בת זוגו (עפ"י שפתי כהן על התורה: פרשת ויצא ד"ה ויהי כאשר ראה יעקב) (להרחבה על עניין זיווג הנשמות ראה מאמרנו לפרשת חיי שרה – זיווגו של האדם).

באותה השעה שרתה על יעקב אבינו 'רוח הקודש' והוא ראה שרחל לא תיקבר עמו (רש"י בראשית כט, יא, רבינו בחיי בראשית כט, יא מחז"ל), על מנת שהיא תהיה עזר לבניה (ש"ל"ה הקדושי' תורה שבכתב פרשת ויצא ד"ה ורחל בתו באה עם הצאן) ותבכה עליהם (ילב אריה: פרשת ויצא אות טו) כאשר הם ילכו בגלות ויעברו דרך קברה (ש"ל"ה הקדושי' תורה שבכתב פרשת ויצא ד"ה ורחל בתו באה עם הצאן). ומתוך כך גם יעקב אבינו התעורר לבכות על הגלות המרה של בניו (ילב אריה: פרשת ויצא אות טו) שעתידה להיות לאחר חורבן בית המקדש כפי שנאמר "וישק יעקב לרחל וישא את קלו ויבד" (בראשית כט, יא) (ש"ל"ה הקדושי' תורה שבכתב פרשת ויצא ד"ה ורחל בתו באה עם הצאן). ומחמת הדאגה של יעקב אבינו על הגלות הוא השביע את אליהו הנביא שיבוא לגאול את בניו באלף השישי לבריאת העולם ולקח את האות ו' משמו כערבון. לכן נאמר "הנה אנכי שלח לך את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא" (מלאכי ג, כט). והאות ו' שנלקחה משמו נוספה ליעקב אבינו כפי שנאמר על הגלות הרביעית "וְזָכַרְתִּי אֶת פְּרִיְתֵי עֲקֹב" (ויקרא כו, מב) (צירוף המור' לר' אברהם סבע פרשת ויצא ד"ה ואז יתחוק יעקב).

רחל היתה מוכרחה למות כדי שהשכינה תשרה על שנים עשר השבטים

מיטתו העיקרית של יעקב היתה אצל רחל שהיא היתה נקראת 'עקרת הבית' כנגד השכינה, ואילו אצל לאה אחותה היה יעקב אבינו רק שבע פעמים בלבד ובהן הביא ממנה ששה בנים ובת אחת. לכן כאשר מתה רחל אמנו אז יעקב לקח את מיטתו והניח אותה באהל בלה שפחת רחל ולא אצל לאה אחותה של רחל (אור החמה: על זוהר פרשת ויצא דף קסה ע"א בחלק סתרי תורה ד"ה ענין מיתת רחל: ממחרתו), כי דווקא בבלהה היה ניצוץ מנשמת אשתו רחל (באר מים חיים: לר' חיים מטשרנוביץ פרשת קרח ד"ה ועוד נראה השתוות). ובזה טעה ראובן בנו של יעקב כשחשב שכוונת אביו בהעברת המיטה לאהל בלהה הוא להוליד עוד בנים, ולא הבין שכל רצונו רק לקבוע את המיטה שם לשכינה הקדושה, והלך ראובן ובלבל את מיטת השכינה (אור החמה: לר' אברהם אזולאי על זוהר פרשת ויצא דף קסה ע"א בחלק סתרי תורה ד"ה ענין מיתת רחל: מר' חיים ויטאל ז"ל) (להרחבה בעניין מעשה ראובן וכוונתו ראה מאמרנו לפרשת ויגש – נשמות אפרים ומנשה!).

לכן כאשר היתה צריכה השכינה לשרות על השבטים ועל יעקב אבינו בשעה שהושלמו שנים עשר השבטים והיו בסוד השניים עשר בקר שעשה שלמה המלך במקדש אשר עליהם היתה מונחת בריכת מים שנקראה ים של שלמה ורמזה אל השראת השכינה, אז היתה מוכרחת רחל אמנו להסתלק משם כדי שיעקב אבינו יפרוש ממנה לגמרי והשכינה תוכל לשרות על יעקב בדרך קבע. ובאמת שהיה יכול להיות די בכך שיעקב אבינו יפרוש מרחל כשם שפרש משה רבינו מצפורה, אלא שהצטרף לזה גם מה שרחל ציערה את אביה כשגנבה ממנו את התרפים (ראה זוהר פרשת ויצא דף קסד ע"ב ד"ה תחזי לבן) וכן הצטרף גם מה שקילל יעקב אבינו את מי שהתרפים אצלו "עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה" (בראשית לא, לב) (ראה זוהר פרשת וישלח דף קעה ע"א ד"ה רבי יוסי אמה, וכן רש"י בראשית לא, לב) וגם מה שרחל מכרה את משכבי יעקב תמורת דודאי לאה שנאמר "ותאמר רחל לכן ישלב עמך הלילה תחת דודאי בנד" (בראשית ל, טו) (עפ"י בגדי אהרן לר' אהרן דרשן בתחילת פרשת במדבר דף א ע"א טור ב' בשם רבותינו), ולכן נגזר על רחל למות (אור החמה: על זוהר פרשת ויצא דף קסה ע"א בחלק סתרי תורה ד"ה ענין מיתת רחל: מר' חיים ויטאל).

כשיעקב היה בבית לבן הוא כבר ידע שרחל עתידה למות עם השלמת שנים עשר השבטים (זוהר פרשת ויצא דף קנט ע"ב ד"ה דכיון דאתיליד). כפי שאכן היה, שמיד עם יציאת בנימין מרחם אמו שרתה השכינה ומתה רחל (אור החמה: לר' אברהם אזולאי על זוהר פרשת ויצא דף קסה ע"א בחלק סתרי תורה ד"ה ענין מיתת ממחרתו). לכן אחרי שילדה רחל את בנה יוסף, ביקש יעקב אבינו לעזוב את ביתו של לבן כדי שכשיושלמו שנים עשר השבטים אז השראת השכינה עליהם תהיה בארץ ישראל ולא בחוץ לארץ וכפי שנאמר "ויהי פאשר ילדה רחל את יוסף ויאמר יעקב אל לבן שלחני ואלקה אל מקומי ולא רצתי" (בראשית ל, כח). וכשרחל התעברה גם בבנימין אז יעקב אבינו לא רצה להתעכב עוד כלל ומיד ברח מבית לבן

אפילו בלי רשותו שנאמר "וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת לֶב לְבָן הָאֲרָמִי עַל גְּלִי הַגִּיד לוֹ כִּי בָרַח הוּא" (בראשית לא, ט) וזה על מנת שהשכינה תשרה על השבטים בארץ ישראל הקדושה (זוהר פרשת ויצא דף קנח ע"ב ד"ה אמר יעקב הא מטיא).

והשכינה אכן ירשה את מקומה של רחל אמנו לגבי יעקב אבינו והשבטים (זוהר פרשת ויצא דף קנח ע"ב ד"ה תא חזי הכי, הרמ"ד וואלי בראשית פרק לה על הפסוק ויקרא יעקב את שם המקום) ונעשתה בעצמה 'עיקרה של בית' (זוהר פרשת ויצא דף קנח ע"ב ד"ה תא חזי הכי). וזה נרמז בפסוק "וַיִּצְאֵנִי גְבֹאֵי מִפְּדֹן מִתֶּה עָלַי רַחֵל בְּאֶרֶץ פְּנֵעוֹן בְּדָרָךְ בְּעוֹד כְּבָרַת אֶרֶץ לְבָא אֶפְרַתָּה" (בראשית מח, ז), "מִתֶּה עָלַי רַחֵל בְּאֶרֶץ" – ראשי תיבות 'מערב', כי השכינה נמצאת במערב (אמרי נועם) פרשת ויחי ד"ה יואני בבואי מפדון) וכך גם יוצא בצירוף התיבה "בְּדָרָךְ" שבפסוק במקום התיבה "בְּאֶרֶץ" (ניצוצי אורות) להחיד"א על זוהר פרשת וישלח דף קעד ע"א אות א, 'מגלה עמוקות' פרשת ויחי ד"ה הכי איתא בוורה) וגם נרמזה התיבה 'מערב' בראשי תיבות הפסוק "רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ" (ירמיה לא, יד). ועוד שסופי התיבות "מִתֶּה עָלַי רַחֵל בְּאֶרֶץ פְּנֵעוֹן בְּדָרָךְ" הן בגמטריא שם אדנ"ג, כדי לרמוז על השכינה (ניצוצי אורות) להחיד"א על זוהר פרשת וישלח דף קעד ע"א אות א) שעל ידי מיתת רחל נתקנה כחיות (זוהר פרשת וישלח דף קעד ע"א ד"ה א"ל למהוי שכינתא) והתיישבה בשלימות (זוהר פרשת ויצא דף קנח ע"ב ד"ה תא חזי דהכי).

הקב"ה ציוה את יעקב לקבור את רחל בדרך כדי שתהיה עזר לבניו

יעקב אבינו הצטווה על פי ה' לקבור את רחל אמנו בדרך (רש"י בראשית מח, ז). לכן על אף שהוא אהב אותה והיא היתה אשתו העיקרית, הוא לא הביא אותה לקבורה במערת המכפלה (הרמ"ד וואלי בראשית מח על הפסוק ויאני בבואי מפדון) והוא גם לא הכניס אותה לעיר בית לחם הנקראת "אֶפְרַתָּה", על אף היתה סמוכה מאוד (יאור החמה) על זוהר פרשת ויצא דף כט ע"ב ממחר"ו) שהרי לא היה בינה לבין מקום קבורת רחל אפילו מרחק מיל אחד (רמב"ן בראשית לה, טז, רבינו בחיי בראשית לה, יד ד"ה יוסיעו מבית אל' כפי עדות ראייה של הרמב"ן). ומה שנאמר שמקום פטירת רחל היה "בְּעוֹד כְּבָרַת אֶרֶץ לְבָא אֶפְרַתָּה" (בראשית מח, ז) אין הכוונה בזה למרחק רב אלא ש"כְּבָרַת" הוא שיעור מידה של מרחק מסוים שהיה ידוע בימים ההם (רמב"ן בראשית לה, טז ועיי"ש, רבינו בחיי בראשית לה, יד ד"ה יוסיעו מבית אל'. ראה רש"י בראשית לה, יד).

יעקב אבינו קבר את רחל בכוונה גמורה בדרך (יאור החמה) על זוהר פרשת ויצא דף כט ע"ב ד"ה וגומר ממחר"ו) במקום שבו היה ראוי לקבורה על פי רוח הקודש (הרמ"ד וואלי בראשית פרק מח על הפסוק ויאני בבואי מפדון). ולזה אמר הפסוק "וַתָּמָת רַחֵל וַתִּקָּבֶר בְּדָרָךְ אֶפְרַתָּה הוּא בֵּית לְחָם" (בראשית לה, יט) ולא אמר בפסוק 'ואקברה' אלא "וַתִּקָּבֶר", כדי להורות שעל פי ה' הוא קבר אותה שם ולא בבחירתו (אלשיך הקדושי בראשית לה, יט ד"ה ותמת רחל). ועוד נרמז בדברים שאמר יעקב ליוסף "וַיִּצְאֵנִי גְבֹאֵי מִפְּדֹן מִתֶּה עָלַי רַחֵל בְּאֶרֶץ פְּנֵעוֹן בְּדָרָךְ בְּעוֹד כְּבָרַת אֶרֶץ לְבָא אֶפְרַתָּה וְאֶקְבְּרָה שָׁם בְּדָרָךְ אֶפְרַתָּה הוּא בֵּית לְחָם" (בראשית מח, ז), כי על אף שכבר אמר "בְּעוֹד כְּבָרַת אֶרֶץ לְבָא אֶפְרַתָּה" חזר ואמר "וְאֶקְבְּרָה שָׁם בְּדָרָךְ אֶפְרַתָּה" ללמד שעל פי הדיבור של ה' נקברה שם (שפתי כהן על התורה) פרשת ויחי ד"ה ואמר ויאני בבואי מפדון).

והטעם שהקב"ה ציוה לקבור שם את רחל, הוא על מנת שתהיה עזרה לבניה בשעה שהם יהיו עתידיים לצאת לגלות על ידי נבזרדן שר צבא בבל, על מנת שיעברו שם (רש"י בראשית מח, ז) ויתפללו על קברה (ברכת שמואל' לאביו של מחבר 'קב הישר' פרשת דברים ד"ה ועפ"ז נ"ל לפרש הכתוב רחל), ואז תצא רחל על קברה ותבכה ותבקש עליהם רחמים (רש"י בראשית מח, ז) ותועיל תפלתה שיהיה להם תקוה באחריתם (ברכת שמואל' פרשת וישלח ד"ה ועפ"ז יובן מ"ר). ולזה רומז הפסוק ואומר "וְאֶקְבְּרָה שָׁם בְּדָרָךְ אֶפְרַתָּה הוּא בֵּית לְחָם" (בראשית מח, ז) כלומר שקבר אותה "בְּדָרָךְ" שעתידיים לעבור הבנים ולטובתם (שפתי כהן על התורה) פרשת ויחי ד"ה ויאמר ויאני בבואי מפדון). לכן רחל שהיתה נביאה (עפ"י רש"י בראשית כט, לד) קראה לבנה השני שנולד לה "בֶּן אוֹנִי" שנאמר "וַיְהִי בְצֵאת נֶפֶשָׁה כִּי מִתָּה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן אוֹנִי" (בראשית לה, יח) על שם האנינות שהיא עתידה להתאונן ולבכות על בניה (אלשיך הקדושי בראשית לה, יח ד"ה או יהיה שקרה לה).

ותפילותיה של רחל אמנו יכולים להועיל לכל ישראל, אף על פי שרק יוסף ובנימין היו ממש בניה. וזה משום שכל שניים עשר השבטים נקראים בניה של רחל (ע"י הדעת טובי' למהר"ן פרשת ויחי ד"ה ומולדתו וכי אינו בידל), כי לולא שמסרה הסימנים לאחותה לא היו נולדים בעולם (תורת חכמים) לר' חיים הכהן מארס צובא מחבר 'טור ברקת' בדרוש לראש השנה דף מד ע"ב טור ב ד"ה והיינו מה שאמר קול ברמה). ועל מה שרחל היתה 'עקרה' עשה אותה הקב"ה 'עיקרה של בית'. וזה מה שנאמר על ידי דוד המלך "מוֹשִׁיבֵי עֶקְרֹת הַבָּיִת אִם הַבָּנִים שְׂמֵחָה הִלְלוּהָ" (תהלים קיג, ט) כלומר שעל מה שהיתה רחל בתחילה "עֶקְרֹת" שהיא עקרה בלי בנים, ה' הושיבה ועשה אותה "אִם הַבָּנִים" על כל השניים עשר השבטים (ע"י הדעת טובי' למהר"ן פרשת ויחי ד"ה ומולדתו וכי אינו בידל) שכולם נחשבים לבניה. ומעלתה זו של רחל (זכירה לחיים) לר' חיים פלאגיי על זוהר בראשית דף קעה ע"ב ד"ה ובהיחא שעתא) היא למעלה משאר האמהות (עפ"י יכתם פס' לר' שמעון לביא מחבר הפיוט 'בר יוחאי' על זוהר בראשית דף קעה ע"א ד"ה ויהי בצאת נפשה).

יעקב אבינו הציב מצבה שתהיה קיימת עד לעת הגאולה ותחיית המתים

יעקב אבינו שראה כי דבר קבורתה של רחל היה מאת ה' על מנת שתהיה עזר לבניה, הלך והציב על גבי קברה מצבה (יצרור המור) פרשת וישלח ד"ה וכל העתידות) העשויה מאחת עשרה אבנים, ועליהן הוסיף אבן רחבה כך שיהיה הכל שתיים עשרה אבנים. ואז כולו נעשו לאבן אחת (יסדר הדורות) לר' יחיאל היילפרין האלף השלישי ב"א ר"ח ד"ה ויהי יעקב בן בשם גא"ו), כמו שהיא דרך המצבה להיות אבן אחת (רבינו בחיי בראשית לה, יד ד"ה ויצב יעקב מצבה), ואבן זו הניח יעקב אבינו בעצמו על גבי הקבר (יסדר הדורות) לר' יחיאל היילפרין האלף השלישי ב"א ר"ח ד"ה ויהי יעקב בן. וזה לעומת שאר הנביאות שלא הניחו להן מצבה, כגון שרה אמנו שעליה רק נאמר "וַתָּמָת שָׂרָה בְּקָרְיַת אֶרְבֶּע הוּא חֲבֵרוֹן בְּאֶרֶץ פְּנֵעוֹן" (בראשית כג, ג) וכן אצל מרים שעליה רק נאמר "וַתָּמָת שָׁם מְרִיָם וַתִּקָּבֶר שָׁם" (במדבר כ, א) (שפתי כהן על התורה) פרשת וישלח על הפסוק ויצב יעקב מצבה על קבורתה). ומה שיעקב עשה מצבה אצל רחל אמנו היה על מנת שבאותו היום שעתידיים ישראל לצאת מירושלים הם יידעו את מקום קבורתה, ואז ישתחוו על קברה להקל מעליהם את הגלות. ולכן יעקב אבינו לא קבר את רחל במערה אלא במקום מְגֻלָּה כדי שתראה את הצער של ישראל ותרחם עליהם, ותהיה תמיד עיניה עליהם רואה ומביטה בהם בעין החמולה (שפתי כהן על התורה) פרשת וישלח על הפסוק ויצב יעקב מצבה על קבורתה; 'מגלה צפונות' חלק א' למחבר 'שיבת מוסרי' על הפסוק ויצב יעקב מצבה על קבורתה).

המצבה שהציב יעקב היה בכדי להורות שעניין קבורתה פה הוא לעתיד לבוא (יצרור המור' פרשת וישלח ד"ה וכל העתידות), והוא גזר שרחל תהיה ניצבת לעולם בציון הזה וגם שמצבה זו תעמוד לעד ולא תהיה כמו שאר המצבות שבאריכות הימים הן נאבדות ואז חורשים וזורעים את אותו המקום או שהוא נעשה מעבר לעוברים ושבים (מגלה צפונות' חלק א' למחבר 'שבט מוסר' על הפסוק יעקב מצבה על קבורתה). וזה מה שנאמר "וַיֵּצֵב יַעֲקֹב מִצְבֵּה עַל קְבֻרָתָהּ" (בראשית לה, כ), ולא נאמר "וַיֵּצֵב יַעֲקֹב מִצְבֵּה" לפי שהוא כעניין מה שנאמר "לְעוֹלָם ה' דְּבָרָךְ נִצַּב בְּשָׁמַיִם" (תהלים קיט, פט) (כתם פז' על זוהר פרשת וישלח דף קעה ע"א ד"ה יעקב מצבה) **שבה ללמד כי יעקב הציב את המצבה כך שתתקיים לעולם, באופן שכל הדורות הבאים יהיו מורים באצבע עליה שזאת היא מצבת קבורת רחל**. וכך ימצאו אותה כל הגלויות ויבכו עליה כדי שהיא תתפלל עליהם (מגלה צפונות' חלק א' למחבר 'שבט מוסר' על הפסוק יעקב מצבה על קבורתה), ועל ידי תפילתה שוב ירחם ה' עליהם להשיב שבותם בראשונה (נזר הקדוש' לה' יחיאל מיכל על בראשית רבה ע, יב ד"ה שאינה נכנסת עמו).

יעקב אבינו בנה על קבורת רחל 'בְּגִין עוֹלָם', בְּגִין חִזק שֶׁלֹא יִמוּט לְעוֹלָם (כתם פז' על זוהר פרשת וישלח דף קעה ע"א ד"ה יעקב מצבה). ונאמר על בניינה "הוא מצבת קברת רחל עד היום" (בראשית לה, כ), ללמד שרחל תהיה עומדת ונצבת בציונה ממש "עד היום" הוא שעתידי הקב"ה להחיות בו מתים (כתם פז' על זוהר פרשת וישלח דף קעה ע"א ד"ה יעקב מצבה). וגם המצבה שלה לא תתכסה "עד היום" שיקומו בו המתים (זוהר פרשת וישלח דף קעה ע"ב ד"ה יעקב מצבה), שאז כבר לא יהיה עוד קבורות ולא יהיה עוד מצבות שנאמר "בְּלַע הַמָּוֶת לְנֶצַח וּמָחָה אֲדֹנָי ה' דְּמַעָה מַעַל כָּל פְּנִים" (ישעיה כה, ח) (הרמ"ד וואלי פרשת בראשית לה על הפסוק היא מצבת קברות רחל עד היום). ויש אומרים שהתיבות "עד היום" מכוונות כנגד היום שבו עתידה השכינה לחזור מהגלות של ישראל (זוהר פרשת וישלח דף קעה ע"ב ד"ה יעקב מצבה) שהוא יום הגאולה (יצרור המור' פרשת וישלח ד"ה וכל העתידות) וקבוץ גלויות, כאשר ישו בו ישראל בדרך ששם היא מצבת קבורתה של רחל (נזר החמה' על זוהר פרשת וישלח דף קעה ע"א ד"ה 'בשעתא דסכנתא' מהרא"י).

זכותה ובכייתה של רחל אמנו עומד לכל עם ישראל בכל הגלויות והצרות

רחל אמנו הקבורה בפרשת דרכים מבקשת ופועלת עבור בניה יותר מכל האבות, ובכל עת שהעולם צריך לה (זוהר פרשת ויחי דף רכה ע"ב ד"ה יורב המנונא' כפי שהראו לרב המנונא משמים). **כי האבות הקדושים הם 'במערת המכפלה' ואין כוחם נגלה אלא על ידי מדתה של רחל העומדת 'בפרשת דרכים'** (כתם פז' על זוהר פרשת ויחי דף רכה ע"א ד"ה רב המנונא הכי) **ובוכה על כל הגלויות שעברו על קברה בדרך** (יחזה ציון' על התהלים לר' עמנואל חי ריקי מזמור סו ד"ה ולהיות כי אז) **ולכן היא עושה יותר מהאבות**. מטעם זה התייחסה הבכיה דווקא אליה שנאמר "רַחֵל מִבְּפֶה עַל בְּנֵיהָ" (ירמיה לא, יד) לפי ששערי דמעה לא ננעלו (כתם פז' על זוהר פרשת ויחי דף רכה ע"א ד"ה רב המנונא הכי). והיא האם שרחמיה על בניה בכל עת, אפילו אם בניה גלו בעבור סירחונם. כי יש לה חיבה יתירה עליהם על שטרחה הרבה בשבילם, וכמו אישה שיוולדת בעצב ועל ידי כן נהיה לה חיבה יתירה לבניה. וכך גם רחל מבכה תמיד על בניה (ספר הליקוטים' להרמ"ד וואלי בחלק 'נושאים שונים' בנושא 'הגלות והגאולה תלויים וכו').

זכותה של רחל שלא התקנאה באחותה עמד לעם ישראל בגלות מצרים (נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת וישלח דף קעד ע"ב אות א בשם המדרש) **כי ישראל שהיו שם עבדו עבודה זרה ולכן לא הועיל להם זכות האבות והאמהות אלא רק הזכות של רחל שטענה לפני הקב"ה "מה לך להתקנא בעבודה זרה אם אני רק בשר ודם ולא התקנאתי באחותי!"** וכששמע כך ה', גם הוא לא התקנא בעבודה זרה שעבדו ישראל במצרים וְגִלְגַל עליהם את רחמיו והוציא אותם משם. וזה מה שנאמר "בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לְעֵז" (תהלים קיד, א) כלומר כאשר היה העת של "צֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם" זה היה בזכותה של "בֵּית יַעֲקֹב" שהיא רחל אמנו הנקראת 'עיקרה של בית', מחמת שלא קנאה באחותה ועל ידי כן גם ה' יתברך עזב את העבודה זרה שהיו המצריים הנקראים "עַם לְעֵז" עובדים אותה ומעבידים את ישראל, והוציאם ממצרים בזכות רחל אשת "יעקב" (נדברים אחדים' להחיד"א דרוש כב שבת הגדול ד"ה ובאופן אחר אפשר).

ובשעה שבלעם הרשע ביקש לאבד את ישראל על ידי עין הרע (זוהר פרשת בלק דף רב ע"ב ד"ה רחל הות תמך' לפי פשט לשון זוהר) **כפי שנאמר "וַיִּרְא בְּלָעַם כִּי טוֹב בְּעֵינָי ה' לְבָרְךָ אֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא הִלֵּךְ כְּפֶעַם כְּפֶעַם לְקִרְיַת נְחֹשִׁים וַיָּשֶׁת אֶל הַמַּדְבָּר פָּנָיו: וַיִּשָּׂא בַלְעָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לְשִׁבְטָיו" (במדבר כד, א – ב, רש"י במדבר כד, ב), אז באה נשמת רחל אמנו וסוככה בכנפיה עליהם ולא היה יכול בלעם להטיל בהם עין הרע והוא שב לאחוריו** (זוהר פרשת בלק דף רב ע"ב ד"ה רחל הות תמך' לפי פשט לשון זוהר). **וכן בזמן שהיה בית המקדש קיים, היו מאירים שני אורות משני עולמות עליונים שעליהם נאמר ברמו "יְהִי אֹרֶךְ וַיְהִי אֹרֶךְ" (בראשית א, א), אשר משורש העולמות האלו הן נשמות האמהות רחל ולא שבתיהן את בית ישראל. ואורות אלו היו מכניעים את הס"מ ובת זוגתו הלילי, שלא יהיה להם שום שליטה לעשות רעה על ישראל. ובשעה שנחרב בית המקדש גרמו העוונות והסתלקו האורות של מעלה, ואז בעוונות הרבים גברו כנגדם שתי הקליפות הללו שהאמהות היו מכניעות (קב הישר' פרק צג ד"ה יבחיית בית המקדש קים').**

ובשעה שנחרב ונשרף בית המקדש, באו אבות העולם ומשה רבינו והיו עושים הספד ובוכים על ישראל ועל החורבן, ושואלים את ה' יתברך "מדוע כך עלה לבנים?" והקב"ה היה משיב כנגדם שישאל עזבו ברית קודש ועבדו עבודה זרה לכן חרה בהם אפו אחרי שהאריך להם כמה פעמים בזכות האבות, אך הם לא שבו בתשובה לפניו. אז האבות ומשה רבינו ענו "שירצו ישראל את עוונם בין אומות העולם עד אשר יהיה רצון מלפניך להשיבם", והלכו להם. ונשארה שם רק רחל, והיא הרימה את קולה בבכיה ובמרירות של תמרורים. וה' שאל "רחל, למה את בוכה?" והיא ענתה "היכן בְּנֵי? מה חטאו לפניך?" ענה לה ה' "הכניסו את צרתי" שהיא העבודה זרה לתוך ביתם". אמרה לו רחל "וכי אני לא עשיתי יותר כשהכנסתי את צרתי לביתי על ידי שמסרתי לאחותי את הסימנים שקיבלתי מיעקב (עפ"י זוהר חדש' מדרש איכה דף קיא ע"ב ד"ה 'איכה רבי פנחס פתח' והלאה) **כדי שהיא שלא תבוא לידי חרפה ובושה!?** (פסיקתא שבתחילת 'איכה רבה' אות כד) **הרי שגם אתה שנאמר בך "רחום וחנון אָרַךְ אַפַּיִם" (שמות לד, ה) היה עליך להעביר על עוונותיהם** (זוהר חדש' מדרש איכה דף קיא ע"ב ד"ה 'איכה רבי פנחס פתח' והלאה) **ולא לקנא בעבודה זרה שאין בה ממש" (פסיקתא שבתחילת 'איכה רבה' אות כז).**

וכל מה שהיה אומר ה' לרחל אמנו כדי לנחמה היא לא קיבלה שנאמר "קול בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי כִּי תִמְרוּרִים רַחֵל מִבְּפֶה עַל בְּנֵיהָ מִצְבֵּה לְהַנְחֵם עַל בְּנֵיהָ כִּי אֵינְנִי" (ירמיה לא, יד), "קול בְּרָמָה נִשְׁמָע" הוא קולה של רחל ש"מִצְבֵּה לְהַנְחֵם עַל בְּנֵיהָ" משום שהשכינה "אֵינְנִי" ביניהם

כפי שהיה בארץ. אז נשבע לה הקב"ה "כִּי אֶמְרָה ה' מִנְעֵי קוֹלְךָ מִבְּכֵי וְעֵינֶיךָ מִדְּמָעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתְךָ נְאֻם ה' וְנִשְׁבּוּ מֵאָרֶץ אוֹיֵב: וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרֵיתֶךָ נְאֻם ה' וְנִשְׁבּוּ בְּנִים לְגִבּוֹלָם" (ירמיה לא, טו - טז) (זוהר חדשי מדרש איכה דף קיא ע"ב ד"ה איכה רבי נחום פתחי והלאה) כלומר ענה לה ה' "יפה לימדת עליהם סגוריא ו"יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתְךָ" ולצדקתך שמסרת הסימנים לאחותך (רש"י ירמיה לא, יד ע"י"ש) ובשבילך רחל אני אחזיר את ישראל למקומם (פסיקתא שבתחילת איכה רבתי אות כד) והם ישובו "מֵאָרֶץ אוֹיֵב" (רש"י בראשית מח, ז) (נראה המעשה בהרחבה בפסיקתא שבתחילת איכה רבתי אות כד).

לא רק באותה שעה רחל אמנו בכתה, אלא גם כל זמן שישראל נמצאים בגלותם היא מבכה עליהם כי היא אמה שלהם וממאנת להתנחם (זוהר פרשת ורא דף כט ע"ב ד"ה תא חזי כנסת ישראל ד"ה ותא חזי לא) ולזה רומז הפסוק "וְהִנֵּה רָחֵל בְּתוֹ בָּאָה עִם הַצֹּאֵן" (בראשית כט, ח), כי עם ישראל נקראים בזמן גלותם בשם 'צאן' (שליה הקדושי תורה שכתב פרשת ויצא ד"ה ורחל בתו באה). וכן זה נרמז בפסוק "קול בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים רָחֵל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל בְּנֵיהָ כִּי אֵינְנִי" (ירמיה לא, יד), לפי שהתיבה "בְּרָמָה" הוא אותיות התיבה 'במרה' - ללמד שרחל אמנו צועקת במרת נפשה על הגלויות שעברו על קברה בדרך אפרת ומזכירה את עלבונה אשר סבלה, שנרמז בנוטריקון התיבות "על בְּנֵיהָ" (ירמיהו ההפטרות) למחבר ספר 'הרוקח' ר' אליעזר מגרמייזא בהפטרות על יום ב' לראש השנה על הפסוק 'קול ברמה'. ואכן בזכות בכייתה עתידים ישראל לבוא ולהתקבץ מהגלות (זוהר פרשת שמות דף יב ע"ב ד"ה אמר רבי יהודה) (להרחבה על כך שישראל נקראים בשם צאן ראה מאמרנו לפרשת ויצא - יגלוגל נשמות ישראל בצאן לבן).

וזה מה שנאמר "קול בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים רָחֵל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ" (ירמיה לא, יד), שקולה של רחל נשמע "בְּרָמָה" הכוונה ברמה העליונה הוא 'רומו של עולם', כי "רָחֵל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ" וכאשר היא מבכה בוכים עמה גם השמים והארץ וכל צבאם, ואף הקב"ה בוכה עמה "עַל בְּנֵיהָ". ועל אף שעם ישראל תמיד בוכים ב"גִּלְתֵּי הַחֵל הַזֶּה" (עובדיה א, ט) כפי שנאמר "הֲיִקְתָּה לִי דִמְעָתֵי לַחֵם יוֹמָם וְלַיְלָה" (תהלים מב, ז) אך מכל מקום עיקר הבכי שעושה רושם להביא את הגאולה הוא של רחל אמנו שעליו נאמר "קול בְּרָמָה נִשְׁמָע". ועל ידי בכי זה יתקיים בהם "וְנִשְׁבּוּ בְּנִים לְגִבּוֹלָם" (ירמיה לא, טז) שישובו כל השבטים לארץ ישראל שתחלק מחדש לכל שלוש עשרה השבטים, ותחזור 'השכינה' הקדושה לשרות בבית המקדש בחלקו של בנימין (יתרות חכסי לר' חיים הכהן מארס צבא מחבר 'טור ברקת' ותלמידו של ר' חיים ויטאל שהיה תלמיד האר"י ז"ל בדרוש לראש השנה דף מד ע"ב טור ב ד"ה והיינו מה שאמר קול ברמה).

משיח בן דוד ומשיח בן יוסף עתידים לצאת מקבר רחל ולגאול את ישראל

וכשיגיע העת של הגאולה, משיח בן דוד ייכנס לתוך היכל רחמי הנקרא 'קן ציפור' ששם מצוירים צורותיהם של כל האומות שהתקבצו להרע לישראל במשך הגלויות, והוא יְרָאֵה את האבות שנכנסו בעת החורבן לבית ה' ויבחינו ברחל אמנו שדמעתה על פניה והקב"ה מנסה לנחם אותה אך היא לא רוצה לקבל תנחומים. אז המשיח ירים את קולו ויבכה וכל גן עדן יזדעזע, וכל הצדיקים שם יצעקו ויבכו עמו, ומנאן יתחיל תהליך הגאולה השלימה (זוהר פרשת שמות דף ח ע"א ד"ה ובההוא אתר' עי"ש המשך הדברים ואכמ"ל). וכשיגיע העת (דמשק אליעזר) על זוהר פרשת וישלח דף קעה סוף ע"א ד"ה תדהר, פירוש 'כסא מלך' על תיקוני זוהר תיקון ו דף כא ע"א) וראשית התגלותה תהיה במקום קבורתה של רחל (דמשק אליעזר) על זוהר פרשת וישלח דף קעה סוף ע"א ד"ה תדהר, פירוש 'כסא מלך' על תיקוני זוהר תיקון ו דף כא ע"א) וראשית התגלותה תהיה במקום קבורתה של רחל (דמשק אליעזר) על זוהר פרשת וישלח דף קעה סוף ע"א ד"ה תדהר) (להרחבה על עניין היכל קן ציפור ראה מאמרנו לפרשת כי תצא - יסוד מצות שילוח הקוף).

ועל זה אמרה השכינה הקדושה "מִי יִתְנַגְּי בְּמִדְבַּר מְלוֹן אֲרָחִים" (ירמיה ט, א) כלומר "מי ייתן שיבוא אותו הזמן שאהיה מלון לשני אורחים שהם משיח בן דוד ומשיח בן יוסף" (פירוש 'כסא מלך' לר' שלום בזואל על תיקוני זוהר תיקון ו דף כא ע"א) כי שני המשיחים שיבואו לגאול את ישראל עתידים לעבור דרך קבר רחל (תיקוני זוהר) תיקון ו דף כא ע"א ד"ה ועוד בדרך) הנמצאת במדבר בפרשת דרכים (יצור המור' לר' אברהם סבע פרשת עקב ד"ה וזהו כי יקרא קן ציפור, פירוש 'כסא מלך' על תיקוני זוהר תיקון ו דף כא ע"א), והם יְלוּנוּ שם (תיקוני זוהר) תיקון ו דף כא ע"א ד"ה ועוד בדרך), ואחר כך יבואו משם שניהם לגאול את ישראל (יצור המור' פרשת עקב ד"ה וזהו כי יקרא קן ציפור). וזה נרמז בפסוק שאמר יעקב אבינו על רחל "וְאֵינִי בְּבֹאֵי מִפְּדוֹן מִתָּה עָלֶי רָחֵל בְּאָרֶץ פְּנֵעוּ בְּדָרְךָ בְּעוֹד כְּבָרְת אֲרָץ לְבָא אֶפְרָתָה וְאֶקְבְּרָה אִשָּׁם בְּדָרְךָ אֶפְרָתָה הוּא בֵּית לָחֵם" (בראשית מח, ז), "אִשָּׁם בְּדָרְךָ" - יוצא בגימטריא 'משיח בן יוסף', "הוּא בֵּית" - יוצא בגימטריא 'משיח בן דוד' (יאמרי נועם) פרשת ויחי ד"ה ואני בבואי מפדן וכיו). ורחל תשמח במשיח בן יוסף אשר יצא ממנה (זוהר פרשת שלח לך דף קסד ע"א ד"ה לא תחד) (להרחבה על עניינו של משיח בן יוסף ראה מאמרנו לפרשת ויגש - 'משיח בן יוסף').

ובעת שיהיה קיבוץ גלויות לכל עם ישראל והם ישובו מן הגלות, אז יעמדו ישראל על קברה של רחל (זוהר פרשת וישלח דף קעה ע"ב ד"ה ויצב יעקב מצבה), שנמצאת בכוונה תחילה במקום שבו ישראל יעברו בדרכם לשוב אל גבולם (יכתם פז) על זוהר פרשת וישלח דף קעה ע"א ד"ה ויצב יעקב מצבה), והם יבכו שם בכי של שמחה כפי שנאמר "בְּכֵי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנֵים אוֹבִילָם" (ירמיה לא, ח), וזה יהיה כנגד מה שבגלותם רחל אמנו בכתה עליהם (עפ"י זוהר פרשת וישלח דף קעה ע"ב ד"ה ויצב יעקב מצבה) תמ"ד (יכתם פז) על זוהר פרשת וישלח דף קעה ע"א ד"ה ויצב יעקב מצבה) עד שהבטיח לה ה' יתברך שהוא יגאל אותם (יחזה ציוני) על התהלים לר' עמנואל חי ריקי מוזמר סו ד"ה ולהיות כי אז). ואז תשמח רחל אמנו (זוהר פרשת וישלח דף קעה ע"ב ד"ה ויצב יעקב מצבה) בקברה (זכירה לחיים לר' חיים פלאגי על זוהר בראשית דף קעה ע"ב ד"ה ובהיא שעתא) יחד עם כל ישראל ועם השכינה הקדושה (זוהר פרשת וישלח דף קעה ע"ב ד"ה ויצב יעקב מצבה) במהרה בימינו, אמן.

<p>ניתן לתרום ולהקדיש את העלון לרפואה או לעילוי נשמת בטל' 052-7675933 וכן ניתן לקבל פריטים לתרום דרך מייל alon.torat.haim@gmail.com</p>		<p>הלימוד בעלון גם לרפואת העוהרה</p> <p>שירה בת מוריה הי"ד</p>		<p>בקשה אישית ממחבר העלון להתפלל לרפואתה של ילדה בת 5 הסובלת מכאבים קשים וצריכה רפואה:</p> <p>רומי בת טליה הי"ד</p> <p>העלון השבוע מוקדש לרפואתה השלימה. ויהי רצון ה' יתברך יחזיר אותה לאיתנה, בריאה ושלימה בכל ר"ב אברה וס"ה גדיה. "א-ל נא רפא נא לה" בתוך שאר חולי עמו ישראל.</p>		<p>העלון השבוע גם לעילוי נשמת: עמרים בן אסתר ז"ל ת.צ.ב.ה.</p>	
<p>העלון גם להצלת יהודית בת ורדה רוזיטה וכל בני משפחתה</p>	<p>העלון מופץ להצלתו של יוסף בן קרן הי"ד שיזכה להקים בית נאמן</p>	<p>הפצת העלון גם לרפואת של יעל בת שירה אושרת הי"ד עליה בת אסתר הי"ד ינתן בן שירה אושרת הי"ד אליהו בן שירה אושר הי"ד</p>	<p>העלון גם לרפואת ענת שושנה בת תהר סביר</p>	<p>העלון גם לרפואת אבישילום בן רות הי"ד</p>	<p>העלון גם לרפואת מרים בת רבקה הי"ד</p>	<p>העלון גם לרפואת עליה בת יפה ז"ל ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמת: מאיר בן משה ז"ל, יונה בן שמואל ז"ל, יונה בתיה בת מאיר ז"ל, חיים בן לייב ז"ל, מרים בת שמואל ז"ל ת.צ.ב.ה.</p>
<p>הפצת העלון השבוע לזווג הנון בקרוב של ידיד נפשו של מחבר העלון שמואל בן אולגה הי"ד</p>	<p>העלון מופץ להצלתו של יוסף יצחק בן עליה הי"ד</p>	<p>העלון גם לרפואת סליה אסתר בת אלינור הי"ד (לכתובת: תפנית מוזר)</p>	<p>העלון גם לרפואת אבישילום בן רות הי"ד</p>	<p>העלון גם לרפואת מרים בת רבקה הי"ד</p>	<p>העלון גם לרפואת עליה בת יפה ז"ל ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמת: אלהה בן גינטי ז"ל ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמת: מאיר בן משה ז"ל, יונה בן שמואל ז"ל, יונה בתיה בת מאיר ז"ל, חיים בן לייב ז"ל, מרים בת שמואל ז"ל ת.צ.ב.ה.</p>
<p>ש"י יתברך יזכה אותנו להקים בקרוב בית נאמן בישראל בזכות תמיכתו ועזרתו בהפצת העלון</p>	<p>העלון גם לרפואת בנימין בן שרה הי"ד בקרוב ממש ובנחת</p>	<p>העלון גם לרפואת שירה בת אליה ז"ל (לכתובת: תפנית מוזר)</p>	<p>העלון גם לרפואת מרים בת רות הי"ד</p>	<p>העלון גם לרפואת עליה בת יפה ז"ל ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון גם לרפואת מרים בת רבקה הי"ד</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמת: אלהה בן גינטי ז"ל ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמת: מאיר בן משה ז"ל, יונה בן שמואל ז"ל, יונה בתיה בת מאיר ז"ל, חיים בן לייב ז"ל, מרים בת שמואל ז"ל ת.צ.ב.ה.</p>